

SAMENWERKINGSPROTOCOL
RELATIONEEL GEWELD
Politieregio IJsselland

Regiopolitie IJsselland
Openbaar Ministerie
Reclassering Nederland

Februari 2003

Voorwoord

Uit de kabinetsnota “Privé geweld – publieke zaak” blijkt dat huiselijk geweld, of zoals binnen de Regiopolitie IJsselland genoemd ‘relationeel geweld’, de meest voorkomende geweldsvorm in onze samenleving is.

De feiten op een rij uit een onderzoek van het Ministerie van Justitie (1997):

- In Nederland is meer dan een kwart van de bevolking (in een bepaalde periode of meerdere perioden van zijn of haar leven) wekelijks of dagelijks slachtoffer (geweest) van huiselijk geweld.
- 27% van de ondervraagden is ooit slachtoffer geweest van huiselijk geweld dat zich wekelijks of dagelijks manifesteerde.
- Bij 21% van de ondervraagden duurde dat geweld langer dan vijf jaar.
- Slechts 12% van de slachtoffers had het geweld gemeld bij de politie. In de helft van die gevallen volgde uiteindelijk een aangifte. Daar komt bij dat zich reeds gemiddeld 27 incidenten hebben voorgedaan voordat huiselijk geweld gemeld wordt bij de politie.

Uit onderzoek van het WODC naar alle 225 moorden uit 1998, bleek dat in ruim 70 zaken dader en slachtoffer in een intieme relatie tot elkaar stonden.

Onderzoek onder TBS-patiënten in Nederland toont aan dat 80% van hen als kind verwaarloosd, mishandeld of seksueel misbruikt was.

Kinderen, die al dan niet rechtstreeks slachtoffer (bijv. als getuige) zijn geweest van huiselijk geweld, blijken op latere leeftijd drie maal zoveel kans te lopen om dader van geweld te worden. Kinderen die opgroeien in een sfeer van huiselijk geweld hebben aanmerkelijk vaker problemen of vertonen vaker probleemgedrag dan andere kinderen. Ook vertonen zij eerder crimineel en gewelddadig gedrag dan andere kinderen.

Gelet op de impact van het probleem voor betrokkenen en de samenleving, heeft het kabinet zich op het standpunt gesteld dat huiselijk geweld gestopt moet worden en staat een integrale aanpak voor. Door het kabinet wordt benadrukt dat de regierol voor de aanpak van huiselijk geweld bij de gemeenten ligt.

Als voorbeeld van een dergelijke aanpak binnen de politieregio IJsselland kan dienen het project ‘Vroeghulp Zwolle-Zuid’, waarin organisaties uit van zowel de justitiële als de preventieve keten nauw samenwerken, onder regie van de gemeente Zwolle.

Dit project heeft vooralsnog strikt lokale werking.

De korpschef van de Regiopolitie IJsselland, de hoofdofficier van justitie van het Arrondissementsparket Zwolle / Lelystad, alsmede de vestigingsmanager van Reclassering Nederland te Zwolle, hebben regiobrede afspraken willen maken om te komen tot een sluitende en effectieve repressieve aanpak van relationeel geweld.

Deze afspraken richten zich op het **stoppen van geweld en voorkomen van herhaling**, het **zorgdragen voor de veiligheid van betrokkenen**, **adequate opsporing en vervolging van de dader** en het **zorgdragen voor goede verwijzing naar (dader)hulpverlening**.

Partijen:

Partij 1 Dhr. J. Wilzing	Regiopolitie IJsselland Korpschef
Partij 2 Dhr. mr. A.B. Vast	Openbaar Ministerie Arrondissementsparket Zwolle / Lelystad Hoofdofficier van justitie
Partij 3 Dhr. ir. J.H.M.M. Kwaks	Reclassering Nederland, vestiging Zwolle Unitmanager Zwolle/Deventer

Partijen verklaren zich, voor wat betreft de door hun vertegenwoordigde organisatie, te verplichten tot:

- het uitvoering (doen) geven aan de in de *bijlage* bij dit protocol genoemde samenwerkingsafspraken;
- het verzorgen van afdoende interne communicatie binnen de organisaties aangaande de in dit verband gemaakte afspraken tussen de deelnemende partijen;

Definities:

Relationeel geweld:	Geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is/wordt gepleegd, ongeacht de plaats waar het geweld wordt gepleegd.
Geweld:	Geestelijke of lichamelijke aantasting van iemands persoonlijke integriteit
Huiselijke kring:	De huiselijke kring bestaat uit (ex-)partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden
Huisvrienden:	Personen die een vriendschappelijke band onderhouden met het slachtoffer of met iemand uit de onmiddellijke omgeving van het slachtoffer en die het slachtoffer in huiselijke sfeer ontmoeten

Doelstelling van de samenwerking:

Partijen willen door middel van samenwerking het volgende bereiken:

1. Het in individuele gevallen stoppen en voorkomen van herhaling van relationeel geweld
2. Het zorgdragen voor de veiligheid van betrokkenen
3. Het opzetten van adequate opsporing en vervolging van de dader
4. Het zorgdragen voor goede verwijzing naar (dader)hulpverlening.

Looptijd van de samenwerking:

- De samenwerking start op 1 maart 2003 en eindigt op 1 maart 2004.
- Voor 1 maart 2004 vindt gezamenlijke besluitvorming plaats met betrekking tot voortzetting van de samenwerking.

- **BIJLAGE**
AFSPRAKEN EN ROL PER ORGANISATIE

Regiopolitie IJsselland

1. Alle meldingen en signalen omtrent relationeel geweld worden serieus genomen en afgehandeld conform het Samenwerkingsprotocol Relationeel Geweld, Politieregio IJsselland.
2. Alle incidenten van relationeel geweld worden op eenduidige wijze geregistreerd.
3. Onverminderd artikel 2 worden zedenzaken, voor zover van toepassing, behandeld conform de daarvoor gelden afspraken binnen en tussen de politie en het OM en de aanwijzingen van het College van procureurs-generaal.
4. Bij alle meldingen en signalen omtrent relationeel geweld wordt als handvat voor de benadering van het slachtoffer het “ABCDEF-model” gehanteerd:

A:	Ask	Stel vragen, oordeel niet
B:	Believe	Neem het verhaal serieus
C:	Call	Bel voor ondersteuning voor het slachtoffer (familie, vrienden, medische hulp)
D:	Document	Leg het verhaal vast
E:	Ensure safety	Bespreek en waarborg zoveel mogelijk de veiligheid van het slachtoffer
F:	Follow-up	Informatie verstrekken, helpen bij het maken van afwegingen en nazorg verlenen
5. Te allen tijde draagt de politie er zorg voor dat het geweld ter plaatse wordt gestopt.
6. Indien nodig brengt de politie het slachtoffer naar een veilige plek.
7. Als uitgangspunt geldt dat de dader altijd aangehouden (zowel op als buiten heterdaad) en dat het justitiële traject ingezet wordt.
8. Zo veel als mogelijk wordt bevorderd dat het slachtoffer aangifte doet. Bij het opnemen van de aangifte dienen minimaal de volgende elementen aan de orde te komen:
  - algemene beschrijving van de relatie
  - beschrijving van:
    - de verandering in de relatie
    - het eerste geweldsincident
    - een typisch/markant geweldsincident
    - het ergste geweldsincident
    - het laatste geweldsincident
  - de ideeën van het slachtoffer over de toekomst
9. Een eenmaal gedane aangifte kan niet meer worden ingetrokken en er zal in principe altijd vervolging worden ingesteld.

10. Indien de aangever/benadeelde niet meer achter de aangifte staat, dient dat door hem/haar schriftelijk en gemotiveerd kenbaar te worden gemaakt aan het OM. Dit kan geschieden door rechtstreekse toezending aan het OM, danwel door voeging in het proces-verbaal.
11. Indien een aangifte achterwege blijft, vindt overleg plaats met het Openbaar Ministerie over eventuele ambtshalve vervolging. De beslissing hangt af van de ernst en de stelselmatigheid van het geweld en de mate van afhankelijkheid die er is tussen slachtoffer en dader.
12. Indien er geen aangifte is gedaan en ambtshalve vervolging is niet mogelijk, tracht de politie de dader zoveel mogelijk te motiveren voor vrijwillige hulpverlening.
13. Zoveel als mogelijk is, worden betrokkenen bij relationeel geweld doorverwezen naar (rechts)hulpverlenende instanties of worden deze instanties door de politie actief geïnformeerd.
Daarnaast wordt altijd:
  - a. het slachtoffer verwezen naar slachtofferhulp.
  - b. indien minderjarigen in het spel zijn als getuige of slachtoffer en de ouder(s) is/zijn bereid tot het aanvaarden van hulp, doorverwezen aan het Bureau Jeugdzorg Overijssel.
  - c. indien ouders in geval b niet daartoe bereid zijn, of de politie verneemt dat door betrokkenen geen contact is gelegd met het Bureau Jeugdzorg, het AMK door de politie ingelicht (bevoegdheid in artikel 34c lid 3 Wet op de jeugdhulpverlening, gewijzigd 26-9-2002).
14. Alle (informatie m.b.t.) gevallen/incidenten van relationeel geweld worden zorgvuldig gemuteerd. Zo nodig wordt een afspraak op persoon of locatie gemaakt.
Een mutatie bevat minimaal:
  - volledige omschrijving van de situatie
  - samenvatting relaas alle betrokkenen
  - eventuele eerdere contacten met hulpverlening of politie
  - door politie ondernomen actie
  - gemaakte afspraken
  - voorgestelde advies voor verwijzing
  - de door de politie geïnformeerde instanties
  - nazorg-activiteiten van de politie
15. In 6-uurszaken neemt de politie contact op met de parketsecretaris omtrent de vraag of een AU-dagvaarding of een oproeping voor een officierszitting dient te worden uitgereikt, danwel nader onderzoek gewenst is.
In het geval dat besloten wordt tot een sepot, blijft het dossier bij de politie en draagt de politie zorg voor registratie.
16. In het geval van inverzekeringstelling overlegt de hulpofficier van justitie met de (piket-)officier van justitie over de vraag of de verdachte bij de rechter-commissaris dient te worden voorgeleid of dat deze kan worden heengezonden.

17. De politie zorgt ervoor dat het proces-verbaal binnen 30 dagen na aanhouding van de verdachte aan het OM wordt toegezonden.
18. Zowel bij heenzenning in 6-uurszaken, als in zaken waarin inverzekeringstelling is bevolen, verzoekt de politie **namens het OM** aan de reclassering rapportage omtrent verdachte uit te brengen **aan het OM**. De politie laat de verdachte hierbij een akkoordverklaring tekenen dat de inhoudelijke informatie wordt doorgegeven aan de reclassering en, indien aan de orde, aan de behandelinstelling.
19. Alle processen-verbaal ter zake van relationeel geweld worden als “Relationeel Geweld”-zaak gemerkt en als zodanig herkenbaar ingezonden naar het OM.
20. De politie zorgt voor een kwalitatief goed dossier, indien relevant, voorzien van foto’s en medische verklaringen.
21. De wijkagent is aanspreekpunt voor gevallen van relationeel geweld en hij wordt altijd geïnformeerd. Deze neemt stappen bij berichten over terugval of dreiging daarvan.

Openbaar Ministerie

22. Alle incidenten van relationeel geweld worden op eenduidige wijze geregistreerd.
23. Alle zaken omtrent relationeel geweld worden serieus genomen en afgehandeld conform het Samenwerkingsprotocol Relationeel Geweld, Politieregio IJsselland.
24. Een eenmaal gedane aangifte kan niet meer worden ingetrokken en er zal in principe vervolging worden ingesteld.
25. Indien de aangever/benadeelde niet meer achter de aangifte staat betreft de officier van justitie (OvJ) dit bij de vervolgingsbeslissing indien aan de voorwaarde als bedoeld onder 10 is voldaan.
26. In het geval van 6-uurszaken of heenzenningen na inverzekeringstelling wordt de parketsecretaris benaderd.
27. De parketsecretaris vergewist zich ervan of een zaak van huiselijk geweld die aan hem wordt voorgelegd ter dagvaarding, conform protocolafspraken is beoordeeld door een hulpofficier van Justitie, als zodanig is geormerkt en -in geval van inverzekeringstelling- is besproken met een OvJ.
28. De parketsecretaris beoordeelt de zaak op bewijsbaarheid en het dossier op volledigheid.

29. Indien de officier van justitie van oordeel is dat de verdachte kan worden heengezonden, zorgt de parketsecretaris er in beginsel voor dat een (AU-)dagvaarding en/of een oproeping voor officierszitting wordt uitgereikt voor een zitting maximaal drie maanden nadien. Zoveel als mogelijk wordt de dagvaarding/oproeping op het politiebureau aan de verdachte uitgereikt/in persoon betekend (ook indien de dagvaarding/oproeping wordt opgemaakt na heenzending van de verdachte)
30. Indien de OvJ van oordeel is dat de verdachte moet worden voorgeleid aan de rechter-commissaris (r.c.):
- ziet de OvJ er op toe dat in de aanvraag reclasseringsrapportage wordt verzocht z.s.m. hulpverleningsmogelijkheden te onderzoeken en daarover (tussentijds) te rapporteren;
  - ziet de OvJ erop toe dat zowel de advocaat van de verdachte als de r.c. ten tijde van de voorgeleiding beschikken over een kopie van de aanvraag reclasseringsrapportage.
31. Indien de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt, kan de OvJ, afhankelijk van de ernst van de feiten, de mogelijkheid tot schorsing van de voorlopige hechtenis overwegen (met bijzondere voorwaarde) en voert daarover overleg met de reclassering. Als de situatie hiertoe aanleiding geeft, vordert het O.M. een straat- of contactverbod als bijzondere voorwaarde in het kader van schorsing bij voorlopige hechtenis.
32. De OvJ draagt er zorg voor dat alle betrokkenen (slachtoffer, reclassering, politie) onverwijld in kennis worden gesteld van de eventuele schorsing van de voorlopige hechtenis en de daarbij gestelde voorwaarden.
33. Na de schorsing van de voorlopige hechtenis ziet de OvJ erop toe dat de zaak tijdig op zitting wordt gebracht.
34. Indien de verdachte zich niet houdt aan de schorsingsvoorwaarden, vordert de OvJ z.s.m. de opheffing van de schorsing.
35. De OvJ verifieert of in zaken van huiselijk geweld de reclasseringsrapportage is bijgevoegd en het slachtoffer is geïnformeerd. De OvJ gaat na of er afhankelijk van de (geringe) ernst van het feit en de inhoud van het reclasseringsrapport (motivatie verdachte/reactie slachtoffer) aanleiding is om een transactie aan te bieden in de vorm van het zich houden aan de aanwijzingen van de reclassering of om de zaak voorwaardelijk te seponeren met een proeftijd van een of twee jaar, met de bijzondere voorwaarde deelname aan (een bepaald aantal modules van) behandeling, binnen een te stellen termijn.

36. Op zitting verwijst de OvJ in zaken van huiselijk geweld altijd naar het Samenwerkingsprotocol Relatoneel Geweld, hetgeen inhoudt dat de reclassering omtrent de afdoening van de zaak heeft geadviseerd. Indien de verdachte reeds is aangevangen met de behandeling of bereid is mee te werken aan een behandeling wordt een (deels) voorwaardelijke straf geëist met een proeftijd van twee jaar, met de bijzondere voorwaarde (verdere) deelname aan (een bepaald aantal modules van) behandeling, binnen een te stellen termijn. In zaken van relationeel geweld bij samenlevende partners is het eisen van een geldboete ongewenst, omdat een geldboete tevens het slachtoffer treft.
37. Strafverzwarende omstandigheden zijn: letsel, wapengebruik, aanleiding voor het geweld, recidive, afhankelijkheidsrelatie, stelselmatigheid.
38. Bij *incidenteel* geweld kan een (deels) voorwaardelijke straf worden gevorderd met als algemene voorwaarde een verbod op het plegen van geweld. Bij (evidente dreiging van) *stelselmatig* geweld is de noodzaak tot gedragsverandering dringend aanwezig. In geval van sepot, transactie of een voorwaardelijke veroordeling kan opgelegd worden dat men zich laat behandelen (daderbehandeling).
39. Indien na afloop van de termijn dat aan de bijzondere voorwaarde of transactie had moeten zijn voldaan, uit de terugmeldrapportage van de reclassering blijkt dat daaraan niet is voldaan, wordt de zaak onverwijld:
- (na een voorwaardelijk sepot) op zitting aangebracht voor inhoudelijke behandeling;
  - (na een voorwaardelijke straf) op zitting gebracht voor tenuitvoerlegging van het voorwaardelijke gedeelte;
  - (na een transactie) op zitting aangebracht voor inhoudelijke behandeling.

Stichting Reclassering Nederland

40. Alle incidenten en onderzoeksaanvragen van relationeel geweld worden op eenduidige wijze geregistreerd.
41. Alle zaken omtrent relationeel geweld worden afgehandeld conform het Samenwerkingsprotocol Relatoneel Geweld, Politiergio IJsselland.
42. Na ontvangst van de aanvraag voorlichtingsrapport van de politie **namens het OM** en/of de OvJ, met het verzoek de hulpverleningsmogelijkheden voor de verdachte te onderzoeken, wordt de zaak direct na binnenkomst toebedeeld aan een reclasseringswerker.
43. Binnen 7 dagen na ontvangst van de aanvraag wordt met de cliënt een intakegesprek gehouden om de motivatie te onderzoeken voor een behandeling. Hierin wordt opgenomen, dat in geval van afhaken in het vervolgtraject, reclassering en/of behandeling, dat terug gerapporteerd wordt aan het OM.

44. Als de cliënt gemotiveerd is, zorgt de Reclassering dat de cliënt binnen een week wordt aangemeld bij een hulpverleningsinstantie.
45. Indien de reclassering voorafgaand aan de behandeling van de strafzaak de cliënt hulp wil bieden en de cliënt is bereid van die hulp gebruik te maken, dient de behandelend OvJ in kennis te worden gesteld.
46. Als de cliënt zich in voorlopige hechtenis bevindt, neemt de reclassering contact op met de behandelend OvJ, die aangeeft of het O.M. zal meewerken aan een schorsing van de voorlopige hechtenis met de bijzondere voorwaarde van behandeling. Zo ja:
  - dient de reclassering een verzoek tot schorsing van de voorlopige hechtenis in voor de duur van een dag t.b.v. het intakegesprek en/of
  - na ontvangst van het resultaat van de intake dient de reclassering een verzoek tot schorsing van de voorlopige hechtenis in, met de bijzondere voorwaarde dat cliënt zich zal dienen te gedragen naar de aanwijzingen van de reclassering en de behandeling zal dienen te volgen. Daarbij worden datum en tijdstip van het begin van de behandeling dan wel het intakegesprek vermeld.
47. Binnen twee maanden na ontvangst van de aanvraag van het reclasseringsrapport, zendt de reclassering een voorlichtingsrapport met daarin de actuele stand van zaken, de noodzakelijke behandeling, de programmabeschrijving van de behandeling en een afdoeningadvies aan Justitie. Daarbij wordt ingegaan op de te stellen bijzondere voorwaarde(n), zoals verplicht reclasseringscontact en het volgen van (een bepaald aantal modules) de behandeling.
48. Nadat de v.h. is geschorst, dan wel nadat vonnis is gewezen, c.q. de zaak voorwaardelijk is geseponneerd, houdt – voor zover van toepassing – de reclassering toezicht op de naleving van gestelde bijzondere voorwaarde(n).
49. Bij overtreding van de gestelde bijzondere voorwaarde(n), dan wel na afloop van de gestelde termijn van toezicht –of zoveel eerder als de reclassering verantwoord acht– zendt de reclassering bericht aan de OvJ over het verloop van de naleving van de bijzondere voorwaarde(n).